

ZAŁĄCZNIK
do uchwały
Nr XXXVI/205/2017
Rady Gminy Solec-Zdrój
z dnia 4 grudnia 2017

GMINNY PROGRAM

PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH

na 2018 rok

W GMINIE SOLEC-ZDRÓJ

Część pierwsza

ANALIZA STANU PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH ORAZ ZASOBÓW UMOŻLIWIAJĄCYCH PROWADZENIE DZIAŁALNOŚCI PROFILAKTYCZNEJ I NAPRAWCZEJ

I. Liczebność oraz struktura wiekowa i społeczno-zawodowa mieszkańców Gminy Solec-Zdrój.

Dane statystyczne dotyczące liczebności i struktury wiekowej mieszkańców Gminy Solec- Zdrój przedstawiono w tabeli 1. W strukturze zawodowej mieszkańców dominującą grupę stanowią rodziny utrzymujące się wyłącznie z rolnictwa lub zatrudnione jednocześnie w rolnictwie i sektorze pozarolniczym. W latach 2003-2017 wydatnie zmniejszyła się liczba osób pozostających bez pracy, co przedstawiono w tabeli 2. W tych latach liczba bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy zmalała o 219 osób. Na tle ościennych gmin Gmina Solec- Zdrój prezentuje się stosunkowo korzystnie i osiąga niższy poziom bezrobocia.

Tabela 1. Mieszkańcy Gminy Solec-Zdrój w latach 2005-2017.

Rok	Liczba osób	Odsetek mieszkańców w wieku [%]		
		Szkolnym ¹	Produkcyjnym ²	Poprodukcyjnym ³
2005	5200	20,93	59,84	19,23
2006	5176	21,6	59,24	19,16
2007	5134	15,48	59,46	19,2
2008	5120	15,86	59,9	18,83
2009	5109	14,42	60,46	18,63
2010	5107	14,42	60,46	18,63
2011	5082	20,09	61,06	18,85
2012	5075	12,88	61,3	18,92
2013	5079	12,05	61,45	19,16
2014	5165	13,15	60,21	19,32
2015	5136	11,9	61,19	19,8
2016	5165	11,73	61,05	20,21
2017	5113	12,06	60,53	20,67

¹ dzieci i młodzież w wieku od 7-18 lat

² mężczyźni w wieku od 19-65 lat, kobiety w wieku od 19-60 lat

³ mężczyźni w wieku powyżej 65 lat, kobiety powyżej 60 lat

Tabela 2 Bezrobocie w gminie Solec-Zdrój w latach 2005-2017

Rok	Liczba osób	Bez prawa do zasiłku	
		osób	odsetek
2005	292	265	90,75%
2006	230	208	90,43%
2007	185	162	87,50%
2008	212	202	95,30%
2009	196	177	90,30%
2010	214	193	90,19%
2011	172	163	94,76%
2012	166	151	90,96%
2013	165	151	90,96%
2014	156	139	89,10%
2015	143	132	92,30%
2016	113 w tym: 51 kobiet 62 mężczyzn	107	94,70
2017	80 w tym: 43 kobiet 37 mężczyzn	71	89

II. Analiza stanu problemów alkoholowych.

1. Liczebność punktów sprzedaży napojów alkoholowych w odniesieniu do liczby mieszkańców.

Na terenie Gminy Solec- Zdrój aktualnie funkcjonują **33** punkty sprzedaży napojów alkoholowych. Sieć sprzedaży prezentuje tabela 3.

Tabela 3 Sieć sprzedaży napojów alkoholowych w Gminie Solec-Zdrój w 2017r.

OGÓŁEM (wszystkich punktów)	Z NAPOJAMI PRZEZNACZONYMI DO SPOŻYCIA							
	Poza miejscem sprzedaży				W miejscu sprzedaży			
	Wg zawartości alkoholu				Wg zawartości alkoholu			
	Razem	Do 4,5 %	Od 4,5 % do 18%	Pow. 18 %	Razem	Do 4,5 %	Od 4,5 % do 18%	Pow. 18 %
33	16	16	15	15	17	17	11	11

W roku 2017 na 1 punkt sprzedaży napojów alkoholowych przypadało 155 mieszkańców gminy.

2. Problemy zdrowotne i społeczno-ekonomiczne występujące w związku z uzależnieniem i nadużywaniem alkoholu.

Nadmierne spożywanie napojów alkoholowych powoduje szereg zaburzeń czynności psychofizycznych i uszkodzenia praktycznie wszystkich narządów wewnętrznych. Specyficzną cechą choroby alkoholowej jest to, że dotyczy ona również rodzin osób uzależnionych, bowiem to ich członkowie ponoszą większość konsekwencji psychospołecznych i ekonomicznych związanych z alkoholem. Najczęściej jest to zła sytuacja materialna. Z przeprowadzanych przez pracowników socjalnych wywiadów środowiskowych wynika, że symptomy związane z patologią alkoholową występują co najmniej w kilkudziesięciu rodzinach objętych pomocą społeczną. Często bywa to przemoc oraz inne zjawiska patologiczne. Rodzina nie jest w stanie zignorować czy też uciec od problemu jakim jest pijący. Członkowie rodziny próbują przystosować się do zagrożeń jakie stwarza alkoholik. Takie przystosowanie pozwala na przetrwanie w trudnych i bolesnych okolicznościach. Staje się jednak pułapką, w której zostaje zamknięte pragnienie normalnego i bezpiecznego życia rodzinnego. Małżonkowie i dzieci osoby uzależnionej albo rozpaczliwie próbują powstrzymać jej picie albo rezygnują z nadziei na lepsze życie. Oznacza to często głębokie uwikłanie w chorobę alkoholową małżonka lub rodzica, które określa się jako współuzależnienie.

3. Naruszanie prawa i porządku publicznego pod wpływem alkoholu.

Na podstawie informacji udostępnionych przez Komisariat Policji w Solcu-Zdroju dostrzeżono związek pomiędzy nadmiernym spożywaniem napojów alkoholowych a naruszaniem prawa i porządku publicznego. Zestawienie powyższych faktów prezentuje tabela 4.

Tabela 4. Zestawienie wykroczeń związanych z nadużywaniem alkoholu w latach 2008 – 2017 r.

Wykroczenia	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
1. Osoby izolowane w pomieszczeniach dla zatrzymanych w celu wytrzeźwienia.	12	8	6	2	4	92	15	17	24	7
2. Kolidy drogowe spowodowane przez nietrzeźwych kierowców.	4	3	2	3	3	2	8	4	0	2
3. Interwencje domowe dotyczące awantur wszczętych po spożyciu alkoholu.	75	60	35	13	10	15	16	15	26	49
4. Mandaty karne za wykroczenia w związku ze spożyciem alkoholu.	10	3	60	26	132	30	29	31	53	25
5. Naruszenie przepisów kodeksu karnego w zakresie znęcania się nad członkami rodzin.	1	1	2	1	2	3	2	3	4	4

Część druga.

INFORMACJA O REALIZACJI ZADAŃ Z ZAKRESU PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH.

I. Analiza zasobów umożliwiających prowadzenie działalności profilaktycznej i terapeutycznej.

Na terenie Gminy Solec- Zdrój istnieje punkt konsultacyjny dla osób uzależnionych i współuzależnionych, który czynny jest w każdy poniedziałek od godziny **7.30 do 11.00** i mieści się w budynku Urzędu Gminy. Pracownik pełniący w punkcie konsultacyjnym dyżur jest zobowiązany przyjąć każdą zgłaszającą się osobę zainteresowaną powyższą problematyką. Pracownik udziela wyczerpujących informacji o chorobie alkoholowej, jej przyczynach, przebiegu i skutkach oraz możliwościach podjęcia leczenia. Ponadto jest zobowiązany udzielić możliwie wszechstronnej pomocy szczególnie tym osobom, które o nią zabiegają lub jej poszukują. Pracownik ma za zadanie informować o procedurze administracyjno-prawnej kierowania osób nadużywających napojów alkoholowych na przymusowe leczenie odwykowe, między innymi w zamkniętych zakładach leczenia odwykowego lub o możliwościach dobrowolnego skorzystania z alternatywnych form leczenia. W punkcie konsultacyjnym można uzyskać informacje na temat przemocy w rodzinie, zwłaszcza z problemem alkoholowym, o formach i metodach przeciwdziałania takim zjawiskom, a także o możliwościach udzielania rodzinom i konkretnym ofiarom przemocy - pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed ponownymi aktami przemocy w rodzinie. Pracownik udziela wsparcia psychologicznego osobom zmuszonym

funkcjonować w sytuacji kryzysowej np. ofiarom przemocy domowej oraz służyć pomocą na drodze uwolnienia ich od tej przemocy (np. pomoc w redagowaniu pism procesowych). Pracownik zobowiązany jest do zachowania anonimowości zgłaszających się osób i zasłyszanych informacji.

Na podstawie sprawozdania z działalności Punktu Konsultacyjnego ds. Uzależnień obejmującego okres od 2 stycznia do 30 listopada 2017 roku.

Praca terapeutyczna obejmowała zajęcia indywidualne i grupowe z osobami uzależnionymi i współuzależnionymi oraz pomoc i wsparcie dla ofiar przemocy.

Oddziaływania terapeutyczne skoncentrowane były na motywacji do podjęcia leczenia oraz utrzymywania abstynencji. Obejmowały również pracę w zakresie edukacji dotyczącej choroby alkoholowej, jej przebiegu oraz szkód jakie powoduje. Omawiane zajęcia były skierowane na kontynuowanie procesu zdrowienia, m.in. dotyczyły radzenia sobie z problemami w sposób konstruktywny, radzenie sobie w sytuacjach stresowych oraz nabywanie umiejętności interpersonalnych.

Ten rodzaj pracy był realizowany z osobami, które ukończyły terapię na oddziale stacjonarnym.

Praca edukacyjna i wsparcie terapeutyczne były skierowane do osób doznających przemocy.

W omawianym okresie odbyło się 46 dyżurów

- **konsultacji udzielono ogółem 158**
- **osoby uzależnione 153**
 - w tym stosujące przemoc – 54
 - w tym doznające przemocy – 2
- **osoby współuzależnione 5**
 - w tym osoby doznające przemocy – 3
 - w tym osoby stosujące przemoc - 0

II. Postępowania w sprawach o podjęcie leczenia odwykowego.

Istotnym elementem polityki samorządu Gminy Solec- Zdrój w zakresie uzależnień jest profilaktyczna i naprawcza działalność prowadzona przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. W skład GKRPA wchodzi następujące osoby: Edyta Patrzalek - przewodnicząca oraz członkowie: Janina Cygan (pedagog), Bożena Nowak (nauczycielka Gimnazjum), Alicja Matus (pracownik Urzędu Gminy), Damian Kozłowski (Dzielnicy Komisariatu Policji w Solcu-Zdroju), Maria Zembala (pracownik socjalny).

W 2017 r. do dnia 30 listopada prowadzono postępowania w odniesieniu do 25 osób. Przygotowano i skierowano do Sądu Rejonowego 14 wniosków o wydanie orzeczenia o leczeniu przymusowym, 6 osób skierowano na indywidualne spotkania z instruktorem terapii w punkcie konsultacyjnym.

3 osoby zostały skierowane przez Sąd na leczenie odwykowe w stacjonarnym zakładzie lecznictwa odwykowego, a 4 kolejne na leczenie ambulatoryjne. Wobec 5 osób przeprowadzono rozmowy ostrzegawcze.

Z tytułu udziału w posiedzeniu Komisji członkowi przysługuje każdorazowo wynagrodzenie ryczałtowe w wysokości równowartości diety przysługującej

pracownikom z tytułu podróży służbowej na terenie kraju. W związku z tym, że wynagrodzenie to ma zrekompensować osobom pracującym utracony zarobek, przysługuje ono jedynie wówczas, gdy członek Komisji nie otrzymał równocześnie wynagrodzenia z zakładu pracy.

W rezultacie dotychczasowych doświadczeń stwierdzono, że najsłabszym ogniwem analizowanego systemu jest leczenie odwykowe, bowiem pacjenci, którzy zostali na podstawie orzeczenia sądowego zobowiązani na wniosek GKRPA do podjęcia leczenia odwykowego w zakładzie stacjonarnym, oczekują około **1,5 roku** na uzyskanie miejsca na oddziale zamkniętym.

GKRPA na bieżąco współpracuje z: Komisariatem Policji w Solcu-Zdroju, GOPS, Sądem Rejonowym i Poradnią Leczenia Uzależnień w Busku-Zdroju, oraz Punktem Konsultacyjnym przy Urzędzie Gminy w Solcu-Zdroju.

III. Realizacja programów profilaktycznych na terenie placówek oświatowych i kulturalnych.

Działania profilaktyczne w 2017 roku podejmowane były przez placówki szkolne w oparciu o Program Profilaktyki Szkoły, Strategię Działań Wychowawczych i Zapobiegawczych oraz Interwencyjnych Wobec Dzieci Zagrożonych Uzależnieniem oraz Programem Wychowawczym Szkoły.

W ramach tych działań zorganizowano szereg spotkań, konkursów i prelekcji zawierających treści z zakresu problematyki antyalkoholowej, narkotykowej, przeciwdziałaniu agresji, przemocy i cyberprzemocy.

Poprzez realizację tych zadań zorganizowano następujące działania:

- Konkurs literacko-plastyczny „Na skrzydłach przyjaźni w ogólnopolskiej kampanii „Zachowaj Trzeźwy Umysł 2017”, w którym wzięły udział dzieci ze szkół podstawowych i gimnazjalnych z terenu gminy. Siedmioro dzieci otrzymało dyplomy i nagrody książkowe.
- Spektakl edukacyjno-wychowawczy z zakresu problematyki antyalkoholowej „CZARODZIEJSKA KRAINA” skierowany dla młodszych dzieci ze szkół podstawowych. Widowisko zostało sfinansowane przez Gminę Solec-Zdrój.
- Zajęcia profilaktyczne o tematyce „Wpływ alkoholu na organizm człowieka” oraz „Nie dla używek” które zostały przeprowadzone w klasach V i VI klas szkół podstawowych.
- Pogadanki na temat szkodliwości picia alkoholu i innych środków psychoaktywnych przeprowadzonych na godzinach wychowawczych.

W 2017 roku praca pedagoga szkolnego realizowana i kontynuowana była zgodnie z planem pracy na rok szkolny. Systematycznie prowadzone były konsultacje z Dyrekcją szkoły, rozmowy z wychowawcami klas na temat sytuacji szkolnej i domowej uczniów. Prowadzona była pedagogizacja wśród rodziców przez dyrekcję szkół, wychowawców, pedagoga szkolnego, zapraszanych specjalistów oraz wskazywano instytucje pomocowe dla rodziców będących w trudnej sytuacji życiowej.

Pani Bożena Nowak przeprowadziła w ramach zajęć pozalekcyjnych z klasami II Samorządowego Gimnazjum w Solcu – Zdroju wielopoziomowy program

profilaktyczny „Veto wobec przemocy, alkoholu i narkotyków” oraz zajęcia z dziećmi w ramach kółka teatralnego, zawierające elementy profilaktyki antyuzależnieniowej.

Gminne Centrum Kultury w Solcu -Zdroju zorganizowało szereg wydarzeń kulturalnych promujących zdrowy styl życia zawierających elementy profilaktyki uzależnień. W 2017r. Gminne Centrum Kultury zorganizowało następujące wydarzenia o charakterze profilaktycznym:

- Ferie w GCK dla dzieci z terenu Gminy Solec – Zdrój,
- Wakacje w GCK dla dzieci z terenu Gminy Solec – Zdrój,
- Dzień Kobiet,
- Dzień Dziecka,
- festyn „Powitanie Wakacji”,
- festyn „Soleckie Lato nad Zalewem”,
- festyn „ Solec -Zdrój na kulinarnym szlaku”,
- Azjatycki Weekend w Solcu -Zdroju,

Podczas organizowanych wydarzeń prowadzona była profilaktyka uzależnień od alkoholu i narkotyków. Profilaktyka pojawiała się w poniższych formach:

- rozdawane były ulotki o tej tematyce,
- prowadzono pogadanki na temat uzależnień,
- programy artystyczne zawsze zawierały elementy profilaktyczne,
- odbywały się konkursy dot. profilaktyki uzależnień,
- prowadzono szereg zajęć dla dzieci i młodzieży aby pokazać alternatywne formy spędzania wolnego czasu bez alkoholu i narkotyków.

Gmina Solec-Zdrój uczestniczyła w ogólnopolskiej kampanii „Zachowaj Trzeźwy Umysł”, która skierowana była do młodych ludzi i poświęcona była promocji zdrowego stylu życia jako alternatywy wobec sięgania po środki uzależniające.

W sierpniu br. Gmina wraz ze Stowarzyszeniem „Razem Dzieciom” z Buska-Zdroju wspólnie zorganizowali wyjazd na kolonie letnie do miejscowości Chłapowo-Władysławowo dla 4 dzieci z rodzin dysfunkcyjnych.

Przedsięwzięcia te były finansowane ze środków przeznaczonych na profilaktykę i rozwiązywanie problemów alkoholowych.

W roku 2018 także planuje się udział dzieci i młodzieży szkolnej w programach profilaktyczno - wychowawczych w miarę posiadanych środków finansowych oraz przedstawionych profesjonalnych ofert.

Część czwarta.

CELE NA 2018 ROK.

1. Zapobieganie powstawaniu nowych problemów alkoholowych oraz zmniejszanie rozmiarów tych, które aktualnie występują.
2. Doskonalenie sposobów rozwiązywania istniejących problemów alkoholowych oraz towarzyszącej im degradacji społeczno-ekonomicznej rodzin osób uzależnionych.
3. Prowadzenie punktu konsultacyjnego dla osób z problemem alkoholowym i ich rodzin.
4. Prowadzenie Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i kierowanie osób uzależnionych, nadmiernie pijących do podjęcia leczenia odwykowego.
5. Wspieranie wszelkich działań kulturalnych, sportowych, rekreacyjnych mających na celu rozbudzenie zainteresowań dzieci i młodzieży aktywnymi formami spędzania wolnego czasu jako alternatywy dla spożywania alkoholu. Jednostki kulturalne i oświatowe winny włączyć do swojego programu działania propagujące ideę trzeźwości i abstynencji.
6. Samorządowe Gimnazjum winno zapewnić swoim uczniom możliwość wzięcia udziału w specjalistycznych programach mających na celu edukację w zakresie radzenia sobie przez młodzież z zagrożeniami ze strony alkoholu i narkotyków.
7. Wspieranie wszelkich inicjatyw zmierzających do aktywizacji środowisk wspomagających proces wychodzenia z nałogu alkoholowego oraz utrzymanie abstynencji osób, które przeszły terapię odwykową, w tym tworzenie ośrodków wsparcia i świetlic socjoterapeutycznych.
8. Prewencja i kontrola w zakresie przestrzegania zasad obrotu napojami alkoholowymi na terenie Gminy Solec- Zdrój.
9. Objęcie szczególną opieką dzieci z rodzin patologicznych, czy też zagrożonych patologią związaną z nadużywaniem alkoholu w środowisku rodzinnym.
10. Zagwarantowanie uczniom, zarówno szkół podstawowych jak i gimnazjum, dogłębnego poznania zagrożeń jakie niesie za sobą uzależnienie od nikotyny, alkoholu, narkotyków, Internetu poprzez organizację programów i widowisk edukacyjnych poświęconych tej tematyce.

Cele określone w punkcie 5 realizowane będą przede wszystkim przez Gminne Centrum Kultury w ramach przyznanej mu dotacji przeznaczonej na prowadzenie działań kulturalnych, sportowych i rekreacyjnych oraz promowanie różnorodnych form edukacji w zakresie profilaktyki uzależnień.

PRELIMINARZ WYDATKÓW NA ROK 2018
z zakresu przeciwdziałaniu alkoholizmowi

Lp.	Punkt programu	SPOSÓB REALIZACJI	Planowana kwota wydatków
1	5	Wspieranie działań kulturalnych, sportowych i rekreacyjnych w tym: przeprowadzenie imprez promujących zdrowy i trzeźwy tryb życia (konkursy, festyny, imprezy edukacyjne, sportowe, zajęcia pozalekcyjne)	47 500
2	4	Prowadzenie Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych: a) wynagrodzenie za udział w posiedzeniach Komisji RPA b) opłaty za opinie biegłych c) szkolenia członków Komisji d) delegacje e) materiały biurowe	14 520
3	10	Programy profilaktyczne	10 046
4	3	Prowadzenie Punktu Konsultacyjnego	8 880
5	3,6,7	Prowadzenie ośrodków wsparcia i świetlic socjoterapeutycznych	2 000
6	9	Organizacja dla dzieci z rodzin patologicznych różnych form wypoczynku, wycieczek, wyjazdów, zajęć w ośrodkach edukacyjnych.	11 500
7	1,2,8	Finansowanie literatury fachowej i materiałów informacyjno – edukacyjnych o tematyce uzależnień i szkolenia pracowników.	2 500

Razem: 96 946 zł